

Årsrapport 2011

Innhold

Innledning.....	2
1) Satsingsområde organisasjon.....	4
2) Satsingsområde energi, klima og samferdsel.....	7
3) Satsingsområde naturmangfold.....	12
4) Internasjonalt arbeid.....	19
5) Naturvernforbundet i på nett og i media.....	20
Vedlegg 1: Styrende organer.....	23
Vedlegg 2: Verv og representasjon i perioden.....	24
Vedlegg 3: Samarbeidspartnere.....	26

Innledning

Den viktigste enkeltseieren Naturvernforbundet oppnådde i 2011 var uten tvil regjeringsvedtaket om å ikke åpne områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeleting. Sammen med resten av miljøbevegelsen, med Folkeaksjonen Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja, med fiskeriorganisasjoner og andre aktører, har vi klart å få myndighetene til å si nei til områder oljeindustrien har hatt virkelig lyst på. Det har ikke skjedd for ofte.

Men 2011 var ikke bare det året klimaet og naturmangfoldet vant en delseier mot fossilindustrien. Det var også året hvor Naturvernforbundet fikk i gang hele åtte nye lokallag, det var året vi feiret opprettelsen av naturreservatet på Nedre Timenes i Kristiansand, og året hvor vi så godt som kom i mål med nasjonalparkplanen.

Og ikke minst, 2011 var året hvor Naturvernforbundet for første gang på 15 år rundet 20.000 medlemmer. Vi er i ferd med å bli en organisasjon med en klart styrket kultur for å verve medlemmer, en organisasjon som i større og større grad ser at det å nå breiere ut, mobilisere flere, gjøre budskapet vårt lettere tilgjengelig for folk, er viktig for å øke gjennomslaget i miljøkampen. Derfor er det nå flere medlemmer og lokallag som blir med når Naturvernforbundet på landsplan mobiliserer til verveuke.

Gjennom hele året har Naturvernforbundet hatt et sterkt søkelys rettet mot arbeidet for å redusere energiforbruket og bruke den energien vi har langt smartere enn i dag. 2011 var året hvor prosjektet Oljefri, som opprinnelig ble utviklet av fylkeslaget i Hordaland, fikk et nasjonalt gjennombrudd. Oljefri eksisterer i 2011 i Oslo, Bergen, Fjell og Asker, og det er forpliktende avtaler om oppstart i Trondheim, Kristiansand og Drammen i løpet av 2012. Gjennom oljefri.no blir det enklere å redusere de lokale klimautslippene, og det er et politisk pressmiddel for å bedre betingelsene for de som ønsker å gjøre en forskjell. I tillegg har det blitt jobbet med klimamelding, med jernbane- og veisaker, og vi har fulgt de internasjonale klimaforhandlingene tett.

Det internasjonale arbeidet til Naturvernforbundet har også i 2011 blitt utvidet. Arbeidet mot Arktis og Nordområdene har blitt styrket, vi har igangsatt nye prosjekter i Togo og Mosambik, og totalt har vi i 2011 gjennomført prosjekter i 20 land. I tillegg har vi fått på plass en strategi for det internasjonale arbeidet for den neste tiårsperioden, og som legger opp til en sterkere involvering av hele organisasjonen i det internasjonale arbeidet.

Det temaet som engasjerer og aktiviserer flest fylkeslag, lokallag og aktivister er imidlertid engasjementet for bevaring av naturmangfoldet. Så godt som alle fylkeslag, og de aller fleste lokallagene, jobber aktivt med ulike naturmangfoldsaker, det være seg skogvern, vassdragsvern, ulike arealsaker, arbeidet for en levende kyst eller for levedyktige rovdyrbestander. Naturvernforbundet sentralt har jobbet aktivt inn mot Stortinget i 2011 for å oppnå et rovdyrforlik som aksepterer at de store rovdyra har sin plass i norsk natur, og våre lokale tillitsvalgte gjør en stor jobb i lokale og

regionale organer for å stanse ulovlig og uetisk jakt som undergraver bestandsmålene. Rovdyrarbeidet er et godt eksempel på hvordan Naturvernforbundet som landsdekkende organisasjon, men med et godt utbygd lokalt apparat, klarer å være til stede og trekke i samme retning på mange arenaer for den samme saken. Dette samme gjelder for vårt koordineringsarbeid med lokal forvaltning, der vi gjennom internseminarer og manual for deltakelse i lokale prosesser bygger kompetanse og deler på erfaringer i et bredt sammensatt personnettverk.

Om årsrapporten

Dette er ikke en uttømmende rapport om alt Naturvernforbundet har gjort i 2011. Siden dette er årsrapporten for Naturvernforbundet som landsomfattende organisasjon, vil hovedvekten i rapporten ligge på arbeid som er gjort gjennom Naturvernforbundets sentralledd. Men Naturvernforbundet er selvfølgelig langt mer enn det som skjer på landsplan. Med aktivitet i alle fylker, og med over 80 lokallag, vil en årsrapport som dette aldri kunne yte rettferdighet til alt det engasjementet og den aktiviteten som finnes.

Derfor må denne rapportens beskrivelser av det lokale arbeidet for natur og miljø heller forstås som eksempler på det arbeidet lokallag og fylkeslag gjør, snarere enn en uttømmende liste. På samme måte er oversiktene over høringsuttalelser vi har sendt, verv og utvalg hvor vi er representert, kun eksempler og ikke en fullstendig oversikt over alt arbeid av denne typen.

Naturvernforbundets lokallag og fylkeslag skriver sine egne årsmeldinger som beskriver den aktiviteten som skjer i fylkes- og lokallagene. Disse årsmeldingene er ikke vedlagt denne rapporten, det ville blitt et svært omfattende dokument. De kan imidlertid frambringes om det skulle være ønskelig.

Oslo, 30.april 2012

Jan Thomas Odegard
Generalsekretær

1) Satsingsområde organisasjon

Aktive lokallag og fylkeslag

Naturvernforbundet har aktive lokallag i samtlige fylker, og aktive fylkeslag i alle fylker med unntak av Aust-Agder. I løpet av 2011 har det blitt etablert nye lokallag i Nordreisa, Malvik, Melhus, Kristiansund, Vennesla, Risør, Hamar og Elverum. Det har blitt gjenoppstartet et studentlag i Sogndal.

Sammen med Natur og Ungdom har vi ved utløpet av 2011 aktive studentlag i Oslo, Ås, Bergen, Sogndal og Trondheim. Våren 2011 ble det etablert et studentstyre hvor alle de aktive studentlagene er representert, sammen med sentralleddene i NU og Naturvernforbundet. I april 2011 arrangerte vi et aktivistkurs spesielt rettet mot studentlagene, i samarbeid med studentlaget på Ås.

Sentralleddet har vært på besøk i samtlige fylker i løpet av året, og vi har besøkt i overkant av 40 lokallag. Mange av disse besøkene har vært i forbindelse med avvikling av årsmøter, men vi har også deltatt på ulike enkeltarrangementer arrangert lokalt.

Naturvernforbundet har i 2011 hatt lønnete daglige ledere eller fylkessekretærer, på heltids eller deltidstillinger, i Oslo/Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Trøndelagsfylkene. I tillegg har lokallaget i Kristiansand en ansatt sekretær. Med unntak av Trøndelagsfylkene, hvor en heltidsansatt organisasjonsrådgiver er ansatt gjennom sentralleddet som en del av regionsatsingen i fylkene (se under), er alle disse stillingene lokalt finansiert.

Landsmøte 2011

Naturvernforbundets landsmøte ble arrangert på Hamar 26-28. august 2011. Totalt møtte 114 delegater med fulle rettigheter, inkluderes gjester, observatører og sekretariat kommer vi opp i et totalantall på 170. Det møtte delegater fra samtlige fylker. Organisasjonens egen evaluering av landsmøtet, som ble foretatt i sekretariatet, sentralstyret, landsstyret og blant deltagerne, viser at de aller fleste var godt fornøyd med arrangementet.

I tillegg til ordinære landsmøtesaker, som behandling av årsmelding og regnskap, vedtekter og prinsippprogram samt arbeidsprogram for 2012 og 2013, fikk vi besøk av olje- og energiminister Ola Borten Moe og miljøvernminister Erik Solheim. Begge holdt en innledning for landsmøtedelegatene før det ble åpnet for spørsmålsrunder, og begge disse besøkene fikk en god del medieomtale. Av utadrettet aktivitet hadde vi et arrangement på torget i Hamar lørdag formiddag, med debatt med sentrale politikere, kulturinnslag og hvor lokalpartiene stilte med stand. Søndag etter landsmøtet arrangerte vi en befarings tur til Åkersvika.

Landsmøtet valgte nytt sentralstyre og landsstyre, og vedtok syv uttalelser. En oversikt over sammensetningen av sentralstyret og landsstyret ligger vedlagt.

Verving

I 2011 nådde Naturvernforbundet for første gang siden midt på 1990-tallet 20.000 medlemmer. Det totale medlemstallet ved årets slutt var 20.118, som var litt lavere enn landsstyrets reviderte målsetning på 20.500.

Det viktigste enkelttiltaket som er gjennomført var høstens landsomfattende verveuke, som etter å ha blitt innført i sin nåværende form i 2010 ble gjentatt i september 2011. Totalt vervet vi 413 nye medlemmer i løpet av verveuka. I 2011 var det flere lokallag og flere enkeltpersoner som bidro i verveuka enn i 2010, noe som kan tyde på at vi er i ferd med å styrke vervekulturen i organisasjonen som sådan. Der verveuka i 2010 i stor grad var drevet fram av innsatsen fra en del enkeltpersoner – særlig sentralt plassert i organisasjonen – var vervingene denne gangen mer spredt. Totalt var det 81 personer som vervet nye medlemmer i løpet av uka, og 30 lokallag meldte inn nye medlemmer.

I tillegg til aktiviteten i verveuka har vi gjennom året hatt flere vervekonkurranser, og vi har brukt lokale og sentrale arrangementer som arena hvor det å bli flere medlemmer har blitt hevet fram. Det beste eksemplet på dette er at vi hadde en løpende vervekonkurranse under landsmøtet i

august, noe som både sørget for flere nye medlemmer der og da men som også bidrar til å øke bevisstheten om hvor viktig aktiv verveinnsats er for Naturvernforbundet. Av lokale tiltak kan arrangementet «Din nabo er en drage» i Østfold, og lokallaget i Kristiansand som arrangerte torskemiddag mot oljeboring utenfor Lofoten, trekkes fram som eksempler på arrangementer med faglig/politisk budskap hvor verving av nye medlemmer ble vektlagt.

I 2011 har det blitt utarbeidet flere nye løpeseddelmaler som er blitt gjort tilgjengelige på nettsidene våre, og som lokallag og fylkeslag kan ta i bruk og presentere sine lokale saker på en enkel måte. Disse er lagt opp til å også fokusere på verving. Det er også blitt utarbeidet flere nye rollups med oppfordring om at folk skal melde seg inn i organisasjonen.

Sammen med Natur og Ungdom er det utarbeidet en egen verveflyer rettet mot studenter, en flyer som ble spredt til studentlagene våren 2011. Vi jobbet også med Miljøagentene i forhold til en økt satsing på familiemedlemskap i 2012, og målet er at dette også skal gi flere medlemmer for begge organisasjoner.

Regionssatsingen

Høsten 2010 ansatt Naturvernforbundet en regionrådgiver for fylkeslagene i Trøndelag. Rådgiverens arbeidssted er Naturvernforbundets kontor i Trondheim, men organisatorisk er han en del av organisasjonsavdelingen i det sentrale sekretariatet og personalansvar og ansvar for direkte oppfølging ligger her. Det er opprettet en styringsgruppe hvor fylkeslederne i Sør- og Nord-Trøndelag sitter sammen Generalsekretær (representert ved leder for organisasjonsavdelingen) i det sentrale sekretariatet. Arbeidet så langt har vært fokusert på organisasjonsbygging og på inntektsbringende arbeid, og vi ser at aktivitetsnivået er økende i fylkene og man har også fått på plass betydelig prosjektfinansiering fra enkelte eksterne kilder.

Den uttalte målsettingen fra landsstyret med dette prosjektet er at satsingen etter hvert skal bli selvfinansierende, og at støtten over det sentrale budsjettet de første årene i første rekke skal være en starthjelp. Målet på sikt er å kunne rulle ut regionssatsingen i stadig større deler av landet. På landsmøtet i august ble det vedtatt at den neste satsingsregionen skal være Nord-Norge, og planleggingsarbeidet for denne satsingen ble satt i gang høsten 2011. Målet er at en rådgiver skal være på plass og i gang med arbeidet i løpet av høsten 2012.

I november 2011 ble det arrangert et åpent møte og strategiseminar i Kirkenes (også nevnt under avsnittet om det internasjonale arbeidet), hvor den kommende regionssatsingen i nord var ett av temaene som ble prioritert. Seminaret hadde deltagelse fra alle de tre nordnorske fylkene, i tillegg til internasjonal deltagelse.

Magasinet Natur & miljø

Redaksjonen produserte i 2011 seks nummer av medlemsmagasinet Natur & miljø, hvorav to inneholdt temaseksjoner, en om avfall og en om energisparing. I tillegg utførte redaksjonen oppgaver innen layout, design og foto for andre avdelinger. Eksempler på dette er miljøjussprosjektet og heftet Lokal forvaltning. Natur & miljø hadde i 2011 et godkjent opplag på 16.547 eksemplarer.

Fjorårets største saker fra Natur & miljø var en undersøkelse om miljøtilstanden i alle landets kommuner, samt en avsløring av utslipp av miljøgifter ved alle landets flyplasser. Til sammen ble Natur & miljø sitert i andre medier 76 ganger i 2011.

Mot slutten av 2011 ble det holdt en leserundersøkelse. Denne ble sendt ut på e-post til cirka 5000 mottakere av magasinet. Denne viser at 74 prosent av de som svarte syntes magasinet Natur & miljø var «bra» eller «veldig bra», mens bare 6 prosent svarte «litt bra» eller «dårlig». Henholdsvis 80 og 78 prosent var fornøyd med bladets størrelse og utgivelsesfrekvens. Saker om naturmangfold og klima/energi er de mest populære i bladet, mens det også er mange som vil lese mer om forbruk, økonomi og lokal aktivitet i Naturvernforbundet.

Ved siden av arbeidet med medlemsmagasinet publiserte redaksjonen boka «Miljøjournalistikk» på Institutt for journalistikk forlag i juni 2011. Dette er en praktisk rettet lærebok for lokaljournalister, om hvordan de skal finne de beste miljøsakene. Redaksjonen har også hatt frilansoppdrag for ABC Nyheter under klimaforhandlingsmøtet i Bonn i juni 2011.

Utvalg og nettverk

Naturvernforbundet har i 2011 hatt aktivitet i følgende utvalg (oppnevnt av sentralstyret): Skogutvalget, Fjellrevutvalget, Vassdragsvernrådet, Organisasjonsutvalget og Historiebokutvalget. I tillegg var det et aktivt rovdyrnettverk (oppnevnt av Generalsekretær), et juridisk nettverk som har bistått i enkelte juridiske saker, samt et nettverk om lokalt forvaltning av verneområder.

Alle utvalgene jobber med grunnlag i et standardmandat vedtatt i landsstyret, og med kontaktperson i sekretariatet. Aktiviteten har variert fra utvalg til utvalg, og ytterligere beskrivelser om hvert enkelt utvalgs rolle er tatt opp under hver enkelt saksefelt.

Nordisk samarbeid

Vi har et jevnlig samarbeid med våre søsterorganisasjoner i de nordiske landene. I april 2011 deltok leder Lars Haltbrekken på hundreårsjubileet til vår danske søsterorganisasjon. I september ble det arrangert et samarbeidsmøte med alle våre nordiske søsterorganisasjoner i Helsinki. Blant de viktigste temaene her var spørsmål om hvilke felles utfordringer organisasjonene våre har, både politisk og organisatorisk – samt hvordan og på hvilke områder vi kan styrke samarbeidet. Det ble enighet her om å følge opp med konkret faglig og organisatorisk samarbeid, og flere utspill og fellesprosjekter er utarbeidet, blant annet relatert til Arktis. Den danske Naturfredningsforeningen tok på seg ansvaret for å arrangere et oppfølgingsmøte om organisasjonsutvikling. våren 2012.

Arbeidet med merkevaren Naturvernforbundet

Gjennom hele året har Naturvernforbundet hatt en diskusjon i flere organer om hva som skal være organisasjonens profil og merkevare framover. Diskusjonen har sitt utspring i landsstyret, men har vært drevet fram av en egen arbeidsgruppe som har lagt stor vekt på å inkludere både aktive og passive medlemmer i prosessen. Blant annet har det vært gjennomført en spørreundersøkelse via epost til medlemmene, og det ble gjennomført en workshop under landsmøtet på Hamar – i tillegg til de diskusjoner som har gått i ordinære sentral- og landsstyremøter.

Prosesen er ikke ferdigstilt, men førte i 2011 til en justering av Naturvernforbundets logo og til en vedtektsfestet beslutning om å bruke formen «Naturvernforbundet» istedenfor formen «Norges Naturvernforbund» ved omtale av den landsdekkende organisasjonen. Prosessen skal avsluttes i 2012.

Hundreårsjubileet og Naturvernforbundets historie

Planleggingen av hvordan Naturvernforbundets hundreårsjubileum i 2014 skal markeres er i gang, og gjennom 2011 har det blitt gjort et omfattende arbeid for å sikre tilgang til organisasjonens historie. Gjennom et større samarbeid med Riksarkivet har et prosjekt vært gjennomført og avsluttet som organiserte og arkiverte nesten 100 hyllemeter usortert arkivmateriale fra Naturvernforbundet som har vært samlet i Riksarkivet over flere tiår. I tillegg bidro frivillige fra Naturvernforbundets veterangruppe med hundrevis av frivillige arbeidstimer for å organisere og arkivere annet historisk materiale lagret i sentrallet. Dette ble gjort etter Riksarkivets standardssystemer, og forventes å ferdigstilles og overføres Riksarkivet første halvår 2012. En slik systematisk registrering og arkivering av materiale er en forutsetning for at Naturvernforbundets arkiv skal bli tilgjengelig i framtida. I tillegg til dette har veterangruppa i 2011 sluttført et arbeid med å skaffe en oversikt over alle viktige begivenheter i Naturvernforbundets historie i stikkordsform.

Arbeidet med Naturvernforbundets historiebok har også fortsatt gjennom 2011, etter at det i 2010 ble utgitt et forprosjekt for boka skrevet ved Universitetet i Oslo. Det ble også jobbet med å skaffe finansiering til bokprosjektet. I dette arbeidet har vi god dialog med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus som var den første kretsforeningen i Naturvernforbundet. Viktige deler av arbeidet med historieboka er gjort av historiebokutvalget, i samarbeid med det sentrale sekretariatet.

2) Satsingsområde energi, klima og samferdsel

Innledning

Energi, klima og samferdsel er ett av de to overordnede fagfeltene for Naturvernforbundet som nasjonal organisasjon, og er også tema som engasjerer mange fylkes- og lokallag. Et sted mellom 20 og 30 fylkes- og lokallag jobber med ulike klima- og energispørsmål, og ca like mange lag som jobber med samferdsel.

De lokale aktivitetene varierer selvsagt fra sted til sted, men mange steder bidrar lokale tillitsvalgte inn i lokale og regionale politiske prosesser ved å sitte i kommunale klima- og energiutvalg, ved å avgi høringsinnspill eller ved å delta i ulike referansegrupper og utvalg ved for eksempel ulike samferdselsaker.

Mange av disse sakene og prosessene er store og omfattende, og det kan være krevende å holde oversikt for frivillige aktivister å sette seg godt inn i de aktuelle problemstillingene. Derfor bruker det sentrale sekretariatet en del ressurser på å yte faglig bistand til lokallag og fylkeslag, og dette samarbeidet mellom sentralledet og de lokale aktivistene bidrar til at Naturvernforbundet klarer å levere langt flere høringsuttalelser og kommentarer til planprosesser enn det vi ellers ville ha klart.

Klimameldingen og arbeid for flertall for klimakutt på minst 40 prosent innen 2020.

Naturvernforbundets hovedinnsats på dette feltet har gått på direkte påvirkningsarbeid overfor politikere og myndigheter, foruten generelt opinionsarbeid. Vi har særlig arbeidet mye med å påvirke for å sikre en ambisiøs og konkret klimamelding. Dette var krevende, da denne ble utsatt flere ganger. Vi gjennomførte en rekke møter med flere stortingsrepresentanter der vi har spilt inn våre krav til den nye klimamelding. Vi har også sendt et brev med våre krav til regjeringen, foruten diverse medieutspill og større seminarer. I september arrangerte vi et større energi- og klimaseminar i Trondheim sammen med Natur og Ungdom, der klimapolitikken sto sentralt på et mer faglig seminar på dagtid på universitetet og et større mer folkelig arrangement på kveldstid med 200 deltagere.

I desember rettet vi søkelyset mot at det er blitt billigere for oljeindustrien å slippe ut CO₂, i og med at CO₂-avgiften er redusert mer enn hva oljeindustrien har fått i økte kostnader etter at den er blitt en del av det europeiske kvotesystemet. Å øke CO₂-avgiften for oljeindustrien var derfor et sentralt forslag inn til Regjeringens klimamelding. Norges innsats for å kutte egne utslipp av CO₂, og redusere olje- og gassutvinningstempoet, var også et viktig tema under Naturvernforbundets landsmøte i august.

Redusert energiforbruk og utfasing av fossilt brensel

Norske myndigheter hadde i 2011 fortsatt ikke vedtatt noen plan for å redusere energiforbruket, så dette var fortsatt et sentral anliggende for organisasjonen. Olje- og energiministeren nedsatte imidlertid et utvalg våren 2011 som skulle se på den langsiktige energiutviklingen i Norge. Naturvernforbundets leder Lars Haltbrekken ble oppnevnt som medlem av utvalget. Utvalgets utredning ble lagt frem i mars 2012 og danner grunnlag for en plan for redusert energiforbruk.

Naturvernforbundet arbeidet også for å påvirke den framtidige kraftlinjepolitikken, og oversendte blant annet et skriftlig innspill til regjeringen om. Hovedbudskapet her var at det er nødvendig med en overordnet tilnærming til energipolitikken for å kunne analysere hva det reelle behovet for ny overføringskapasitet er – særlig med tanke på potensialet for energisparing. I tillegg ble spørsmål om alternativ til luftspenn løftet fram.

I februar 2011 ble det arrangert småkraftseminar med over 60 deltakere fra hele landet. Fokus på var på naturmangfold, ansvarlig utbygging, grønne sertifikater og utfordringer ved dagens konsesjonssystem.

Naturvernforbundet fulgte også opp diskusjonene rundt kraftlinjene i Hardanger og fra Ørskog til Fardal. En av de tingene vi har pekt på er lærdommen som må trekkes av disse konfliktene. Vurdering av reelle alternativ og behov bør komme langt tidligere i prosessen samt en uavhengig

tredjepartsvurdering av prosjektene. I Hardanger ble dette gjort på overtid gjennom uavhengige ekspertutvalg. Med tilfredshet ser vi at regjeringen legger opp til en prosess nær det vi foreslo i nettmeldingen som kom før påske i 2012.

Vi har også hatt diverse utspill om behovet for økt satsing på energieffektivisering. Blant annet sendte vi et brev til olje- og energiministeren hvor vi sammen med NITO, og fylkeskommunene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag etterlyste en energisparepakke for Midt-Norge, et initiativ som fikk en god del oppmerksomhet i media. Vi har også hatt flere møter med politikere om den kommende stortingsmeldingen om bygninger hvor vi mener at satsing på energieffektivisering vil være svært viktig.

Naturvernforbundet har fortsatt arbeidet med å hjelpe forbrukerne til å ta energieffektive og klimavennlige valg i hverdagen. Gjennom prosjektene oljefri.no og besteprodukter.no ønsker Naturvernforbundet å minske barrierene for beslutningstagere i norske bygg og boliger til å ta beslutninger om energieffektiviseringstiltak.

Oljefri-prosjektet er et samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, næringslivet og Naturvernforbundet lokalt og sekretariatet. Prosjektet informerer om farene ved oljefyring, og løsninger for ikke-fossil oppvarming ved å fortelle historier om de som har skiftet ut oljefyren med solfangere, varmepumper, bergvarme eller bioenergi. På Oljefri.no kobles forbruker opp mot kvalitetssikrede tilbydere av disse tjenestene i regioner hvor vi samarbeider med kommunene. I 2011 var Oljefri-prosjektet i Oslo, Bergen, Fjell og Asker og våre tilbydere fikk 327 forespørsler. I 2012 vil prosjektet utvides til Trondheim, Kristiansand og flere kommuner i Akershus og Hordaland. Man har arrangert informasjonsmøter, jobbet med medieoppslag der man både har fokusert på farene og løsningene til oljefyring. I Oslo har man hatt et spesielt fokus på borettslag, mens i de andre stedene har fokuset vært boliger. Vi ser også at samarbeidet med kommunene gjør at de får større bevissthet rundt sitt ansvar for å føre register og utfase oljefyring i egne bygg.

Besteprodukter.no er del av et større EU-prosjekt om å kartlegge og informere om de mest energieffektive produktene på markedet. Naturvernforbundet driver nettsiden www.besteprodukter.no og kartlegger de mest energieffektive produktene på det norske markedet. Prosjektet skal sørge for at man velger de mest energieffektive produktene når man skal kjøpe nye større husholdningsprodukter. I 2011 hadde nettsiden åtte produktkategorier: bil, TV og utstyr, vaskemaskin, kombiskap, fryser, kjølskap, oppvaskmaskin og kombiskap. Det ble lagt ned betydelig arbeid i 2011 for å se på hvordan oljefri og beste produkter kan fungere sammen som en felles portal for gode klima og energiløsninger i norske hjem.

Lofoten, Vesterålen og Senja

Regjeringsvedtaket fra mars 2011 om ikke å åpne for oljevirkosomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er en solid seier. Vi har hatt et tett samarbeid med Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja i arbeidet, og vi har også hatt kontakt med fiskeriorganisasjoner og andre aktører. Videre har vi samarbeidet med Folkeaksjonen om nasjonal vardebrenningsaksjon februar 2011 hvor flere av Naturvernforbundets lag deltok, og et større fakkeltog i Oslo 9. mars 2011.

Samtidig har vi hatt møter med politikere og kommet med en rekke medieutspill for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja. Kombinasjonen av sterke og gode argumenter, og ivrige og engasjerte lokallag og enkeltpersoner gjorde at vi kunne innkassere en viktig seier. I den videre oljekampen er det allikevel nok å ta tak i med åpning av nye områder og økt tildeling av utvinningstillatelser. Samtidig som vi har feiret Lofotenseieren har vi derfor også kommentert de delene av forvaltningsplanen for Barentshavet og områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja som er problematiske av hensyn til fiskeri og sårbar natur.

Vi har ikke arrangert en egen debattturné, men vi har bidratt og deltatt på flere debatter om norsk oljepolitikk og Lofoten. Vi har også kommet med innspill i det videre arbeidet med kunnskapsinnhenting om virkningene av oljevirkosomhet i områdene uten Lofoten, Vesterålen og Senja. Vi hadde også et nært samarbeid med Norges Kystfiskarlag og fikk laget et kart som viste konfliktene mellom fiskeriene og oljeindustrien i området.

I juni ble petroleumsmeldingen lagt frem og i den forbindelse hadde vi flere medieutspill og deltok i høringsrunden. Ved forslaget til utvidelsen av området gjennom den såkalte tildelingen i forhåndsdefinerte områder (TFO) sendte vi også våre innspill. 18.-20. november 2011 arrangerte vi en miljøkonferanse i Kirkenes med deltakere både fra Norge og Russland. Der ble det blant annet lagt planer for det videre arbeidet mot utvidet oljevirkosomhet i nord og diskutert samarbeidet med miljøorganisasjoner i Russland.

Samferdsel

I mars 2011 ble det arrangert et stort debattmøte om regionale samferdselspolitikk på Litteraturhuset i Oslo sammen med Fylkeslaget i Oslo og Akershus med 100 deltakere. Til møtet var det også utarbeidet et eget hefte om rushtidsavgift som satte søkelyset på miljøproblemene fra biltrafikken i byområdene og deres omland. Lokallaget i Bergen og fylkeslaget i Rogaland avholdt tilsvarende debattmøter i september, i innspurten av lokalvalgkampen.

Fylkeslaget i Sør-Trøndelag arrangerte i april et møte med fokus på kollektivtrafikken. I mars arrangerte lokallaget i Elverum – i samarbeid med lokale organisasjoner – et åpent folkemøte om veiløsninger gjennom tettstedet. I september avholdt lokallaget i Gran og Lunner et åpent folkemøte om rv. 4 gjennom Hadeland, som er planlagt bygd ut som firefelts motorvei, og ny E 6 gjennom Gudbrandsdalen.

Lokallaget i Fet i Akershus har, sammen med fylkeslaget og sentralledet, gjort en stor innsats for å hindre utvidelse av Riksvei 22 i Nordre Øyeren naturreservat, gjennom klager, brev og medieutspill.

I flere av de større veisakene er spørsmål knyttet til jordvern og tap av naturmangfold sentrale, i tillegg til klimaargumentene. Naturvernforbundet har jobbet aktivt for å få løftet også disse perspektivene i de sakene det har vært aktuelt.

Naturvernforbundet har vært engasjert i arbeidet med statlige konseptvalgutredninger for flere veiprojekter, både som deltaker på møter, som medlem i referansegrupper, og i form av høringsuttalelser og medieutspill, bl.a. i Kristiansand, i Bergens-området og i Trøndelag (Trondheim–Steinkjer). Vi har også avgitt høringsuttalelser til konkrete veitbyggingsplaner. Vi har også fulgt arbeidet med utredning av høyhastighetsbaner og konseptvalgutredninger for jernbanen i IC-området, som har relevans for veitbygging.

I august presenterte Naturvernforbundet en undersøkelse over hva kommunene som deltar i prosjektet «Framtidens byer» har gjort for å følge opp avtalen med staten på areal- og transportpolitikk. Undersøkelsen ga kommunene terningkast, der Trondheim kom seirende ut. Dette skapte en del oppmerksomhet. I september gjennomførte lokallaget i Kristiansand en trafikkteillingsaksjon, som viset at 67 prosent av bilistene i morgenrushet på E 39 mellom Søgne og Kristiansand er matpakkebilister. Det burde tilsi at behovet for ny vei er sterkt overdrevet.

Naturvernforbundet deltok i perioden i både Jernbanealliansen og Kollektivkampanjen.

Norges rolle i internasjonal klimapolitikk.

Naturvernforbundet har fortsatt å følge forhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale tett, og deltok i desember på klimatoppmøtet i Durban, Sør-Afrika, i tillegg til samtlige mindre forhandlingsmøter. Gjennom hele året har Naturvernforbundet presset på for at norske myndigheter skal arbeide for en mest mulig ambisiøs og rettferdig internasjonal klimaavtale. Takket være blant annet dette presset markerte Norge seg som en tydelig forsvarer av Kyotoprotokollen på toppmøtet i Durban.

Sammen med Regnskogfondet har Naturvernforbundet fulgt Norges innsats for bevaring av regnskog spesielt tett. Vi har arbeidet for å sikre at regjeringens skogsatsing gir best mulig resultater både for miljøet og for skogavhengige folkegrupper, og krevd at satsingen kommer som et tillegg til Norges øvrige klimainnsats.

De siste årene har Naturvernforbundet i samarbeid med Regnskogfondet arrangert en serie lunsjseminarer som har samlet et stort antall mennesker til jevnlig diskusjon om internasjonal klimapolitikk. I 2011 ble det arrangert to slike seminarer, og i tillegg har vi holdt flere titalls foredrag

over hele landet. Det er utgitt to rapporter og flere faktaark om aktuelle tema i forhandlingene om en internasjonal klimaavtale. På denne måten har Naturvernforbundet opprettholdt sin posisjon som en sentral premissleverandør i den norske debatten om internasjonal klimapolitikk. Vi har også fått økende innflytelse på klimapolitikken til Friends of the Earth International.

I 2011 har Naturvernforbundet hatt et særlig søkelys rettet mot den grønne utviklingsmekanismen – CDM. Vi har fulgt særlig norske CDM-prosjekter, både for å påvirke norsk CDM-politikk men også for å få fram informasjon om hva CDM er og om konkret innhold i prosjekter Norge er engasjert i. Mediemessig har vi blant annet oppnådd en lengre artikkelserie i Bergens Tidende om CDM, og vi har også fått fram, gjennom Aftenposten, at kullkraftprosjekter er en del av CDM-systemet. Vi fikk også en del oppslag om CDM, og også om EUs kvotesystem, i forbindelse med Durban-toppmøtet.

Eksempler på brev og høringer, klima, energi og samferdsel

Tittel/tema	Mottaker	Dato
Dispensasjon fra konsesjonsvilkår og utslippstillatelse, reservekraftverk Nyhamna og Tjeldbergodden	OED og MD	17.1
Hastighetsstandard for nytt dobbeltspor Sandbukta–Moss–Såstad	Jernbaneverket	17.1.
E 18 Rugtvedt–Dørdal i Bamble kommune. Høring av forslag til planprogram med endelig valg av veglinje	Statens vegvesen	21.1.
Bilavgifter	FIN	27.1.
Forslag til lovvedtak om el-sertifikater	OED	1.2.
Høring på 420 kV-ledning Sima–Samnanger	OED og MD	23.2
Innspill til statsbudsjettet 2012	Div. minstre	25.2.
Innspill til klimameldinga	Div. ministre	23.3.
Midt-Norge trenger en energisparepakke	OED	7.4.
NTP 2014–2023 og vegnormaler	SD	6.5.
Høringsinnspill om Avanserte måle- og styringssystemer (AMS)	NVE	11.5.
Høringsuttalelse til EUs vitbok om transport	SD	13.5.
Planprogram for rv. 4 Roa–Gran	Statens vegvesen	20.5.
Manglende KS1 for rv. 4 Roa–Gran	SD	22.6.
Planstrategi og planprogram for areal og transport i Oslo og Akershus	Oslo kommune	27.6.
Klage på reguleringsplan for E 16 Kjørbo–Wøien	Bærum kommune	8.9
Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg	NVE	23.9.
Klimakonsekvenser av økt flytrafikk	SD og MD	27.10.
Forslag til direktiv om energieffektivitet	OED	30.9.
Innspill til kunnskapsinnhenting om petroleumsvirksomhet	OED	30.9.
Innspill til energiutvalget	OED	10.10.
Innspill til nettpolitikken	OED	14.10.
Statsbudsjettinnspill finanskomiteen	Stortinget	18.10.
Statsbudsjettinnspill kommunal- og forvaltningskomiteen	Stortinget	18.10.
Statsbudsjettinnspill transport- og kommunikasjonskomiteen	Stortinget	18.10.
Nasjonal gåstrategi	Statens vegvesen	21.10.

Statsbudsjettinnspill energi- og miljøkomiteen	Stortinget	25.10.
E 6 og Åkersvika	MD	1.11.
Innspill til St. meld. 28 (2010 – 2011) En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten	OED	8.11.
PROP. 13 S (2011–2012) Fellesprosjektet E6-Dovrebanen	Stortinget	23.11.
TFO-området og forslag til utvidelse	OED	7.12.
Rv. 22 Lillestrøm–Fet og Nordre Øyeren naturreservat	MD	8.12.

Eksempler på deltagelse i prosesser, utvalg og aktiviteter. Verv, konferanser, utredninger, møter, befaringer etc

- Deltakelse på diverse møter og innspill i arbeidet med Klimakur, også bidratt med innlegg etter forespørsel fra Klif
- Representert i Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for energieffektivisering av bygg
- Representert i Olje- og energidepartementets energiutvalg
- Referansegruppe og prosjektgruppe for Klima- og energiplan for Hordaland fylke. Oppfølgingsarbeidsgruppe for bygg og boliger.
- Styret i Energiforum, Bergen.
- Medlem av Kristiansand kommunes Klimaforum
- Energiforum Østfold (samarbeidsutvalg ledet av Østfold fylkeskommune med fylkesordføreren som leder).
- Larvik Kommune Klimarådet: Styremedlem
- Medlem i Vestfold Klima- og Energiforum
- Høringsmøte i energi- og miljøkomiteen på forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten
- Deltakelse i referansegruppa for Nasjonal transportplan 2014-2023
- Innspill til retningslinjer for Nasjonal transportplan 2014-2023, møte med statssekretæren sammen med andre miljøorganisasjoner
- Deltaker i ressursgruppa for konseptvalgutredning for transportsystemet i Kristiansandsområdet, Bergensområdet, Drammensområdet og Trondheimsregionen
- Konseptvalgutredning Jærenpakke 2 (Rogaland fylkeskommune)
- Deltakelse på konseptvalgutredningsverksted for rv. 35
- Deltakelse på møter i tilknytning til konseptvalgutredning for E 6 og Trønderbanen
- Deltaker i to ressursgrupper samt deltagelse på verksteder for konseptvalgutredning for jernbaneutbygging i IC-trianglet (primært jernbaneutbygging, men også vegrelevant)
- Innspill til justering av vegnormalene (brev)
- Utarbeidelse av heftet «Grønne byområder – Et hefte om å begrense biltrafikken», mars 2011
- Undersøkelse om kommunenes oppfølging av avtalen mellom staten og Framtidens byer på areal og transport, notat august 2011
- Klagesak for å hindre utbygging av rv. 22 gjennom naturreservat i Fet kommune

Eksempler på egne åpne arrangement, aktiviteter, møter, konferanser, turer, rapporter, etc

Arbeidet med oljesaker har i stor grad vært fokusert rundt debatten om å verne Lofoten/Vesterålen/Senja, og deler av dette arbeidet er beskrevet i årsmeldingen. I tillegg til dette er det flere lokal- og fylkeslag som har bidratt i denne debatten lokalt, blant annet gjennom samarbeid med lokallag i Folkeaksjonen Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

Det sentrale sekretariatet har videre vært svært aktive i arbeidet opp mot konsesjonsrunder, forvaltningsplaner og andre offentlige prosesser.

- Nasjonal markering for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja februar 2011
- Fakkeltog for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja mars 2011
- Åpent debattmøte om areal og transport i Oslo og Akershus, april 2011
- Åpent debattmøte om vegplaner i Elverum i samarbeid med lokal vegaksjonsgruppe, april 2011
- Åpent debattmøte om transport i Stavanger-regionen, september 2011
- Åpent debattmøte om transport i Bergens-regionen, september 2011
- Åpent debattmøte om rv. 4 på Hadeland, september 2011

3) Satsingsområde naturmangfold

Arbeidet for å ta vare på naturmangfoldet er det som engasjerer bredest i Naturvernforbundet, og så godt som samtlige lokallag og fylkeslag er engasjert i en eller flere konkrete naturmangfoldsaker. I mange av disse sakene er det tett samarbeid mellom sentralledet og de lokale aktivistene, men det lokale engasjementet er langt større enn det som det sentrale sekretariatet har kapasitet til å støtte.

To saker som viser dette samspillet mellom det lokale engasjementet og sentral faglig støtte er rovdysaken og arbeid opp mot lokal forvaltning av verneområder. Dette er saker hvor Naturvernforbundet som landsdekkende organisasjon, men med et godt utbygd lokalt apparat, klarer å være til stede og trekke i samme retning på mange arenaer for den samme saken.

Det lokale engasjementet for naturmangfoldsaker vises klart igjen på antallet henvendelser sekretariatet får. I perioden juni-desember 2011 tok i gjennomsnitt 1-2 enkeltpersoner eller Naturvernforbundet-lokallag kontakt med ulike spørsmål knyttet til lokale naturvernsaker hver dag. Omtrent halvparten var medlemmer i organisasjonen. Spredningen i tema var svært stor, men mange hadde spørsmål knyttet til inngrep og forurensningssaker. Alle som tok kontakt fikk svar. I omtrent 15 av sakene bidro sekretariatet mye i utarbeidelsen av brev, høringer, klager og presseutspill. Dette servicearbeidet opp mot lokallag og deres saker gir meget god uttelling og er effektivt naturvern i praksis.

Ett av de saksområdene som er høyt prioritert i mange lokallag og fylkeslag, er arealforvaltningsaker. Hvert år skrives et anseelig antall høringsuttalelser fra lokale lag – et gjennomsnittlig lokallag sender kanskje inn en 5-6 høringer i løpet av året – og det sentrale sekretariatet har ikke løpende oversikt over alt det arbeidet som gjøres.

Nasjonalparker og forvaltning av verneområder

Naturvernforbundet deltok på åpningen av både Rohkunborri og Langsua nasjonalparker, og særlig sistnevnte har vi arbeidet mye med underveis i arbeidsplanfasen fram til endelig vernevedtak. Nasjonalparkplanen har vært en suksess, men Naturvernforbundet arbeider også for en supplerende nasjonalparkplan for flere viktige område. Preikestolen i Rogaland og Storheia i Trøndelag er kandidater for en supplerende nasjonalparkplan, der våre respektive tillitsvalgte har gjort en formidabel innsats for å fremme vern.

Forvaltningen av nasjonalparker og enkelte andre større verneområder i Norge har gjennomgått store forandringer de siste par årene, idet ansvaret nå overlates til lokale områdestyrer supplert med rådgivende faglige utvalg. Dette setter store krav til vår organisasjon som nå må arbeide langt mer desentralisert, og mer indirekte, enn tidligere for å gjøre verneinteressene gjeldende. Som følge av dette har Naturvernforbundet gitt høy prioritet til å dokumentere innhold og konsekvenser av omleggingen, og med tilrettelegging for hvordan det kan arbeides målrettet med lokalt utgangspunkt. Som ledd i dette, har vi arrangert to landsomfattende seminarer, hvorav ett i 2011, for noen av våre mest erfarne tillitsvalgte når det gjelder lokalt vernearbeid, og utarbeidet en omfattende brukermanual til bruk for tillitsvalgte som får plass i rådgivende lokale utvalg.¹

Formålet med seminarene var todelt: Oppdatere deltakerne på de nye bestemmelsene og å få del i deltakernes samlede erfaringer mht hva de har lyktes med, hvordan har de arbeidet for å

¹<http://naturvernforbundet.no/getfile.php/Dokumenter/rapporter/2011/Lokal%20forvaltning%20av%20verneomr%C3%A5der%202012%20C%20lavoppl%C3%B8selig.pdf>

lykkes, hva har de hatt mest nytte av osv. Dette ga oss i sin tur det nødvendige råmaterialet til, sammen med et utvalg av deltakerne, å utvikle brukermanualen.

Eksempler på verv og deltagelse i utvalg og grupper

- Deltakelse i referansegruppa for forvaltningsplanen Vefsna
- Medlem i faglig rådgivende utvalg for Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
- Medlem i faglig rådgivende utvalg for Jostedalsbreen nasjonalpark
- Deltakelse i referansegruppa for Breheimen nasjonalpark
- Deltakelse i rådgivende utvalg for forvaltningsplanen for Lomsdal-Visten
- Deltakelse i rådgivende utvalg for Stølsheimen landskapsvernområde
- Deltakelse i rådgivende utvalg for Vega verdensarvområde
- Deltakelse i rådgivende utvalg for Trollheimen
- Varamedlem i rådgivende utvalg for Dovre
- Deltakelse i lokal referansegruppe for vannforvaltning i Nordfjord
- Deltakelse i arbeidsgruppe i forbindelse med kommunedelplan for Tanumplatået/Hornimarka:
- Deltakelse i referansegruppen for kommunedelplan Tromsdalen
- Deltakelse i kontaktutvalg med Nordland Fylkeskommune
- Deltakelse i skjøtselsgruppa for slåttemark i Buskerud, i regi av Fylkesmannen i Buskerud.
- Deltakelse i referansegruppa for Myklebustsetra setermark (interessegruppesammensatt)
- Styremedlem i Trondheimsfjordens Ramsarsenter (etablert 8.10.2010)
- Medlem i Lilløyplassen naturhus – nasjonalt våtmarksenter
- Deltakelse i rådgivende utvalg for Børgefjell /Byrkije nasjonapark

Rovdyr

Naturvernforbundet har styrket rovdyrnettverket, og flere deler i organisasjonen har engasjert seg i rovdyrspørsmål. Organisasjonen har lagt ned betydelig arbeid i å delta i rovdyrdebatten gjennom politiske møter, utarbeidelse av et rovdyrhefte² og hatt et utstrakt mediearbeid. Vi har arbeidet tett opp mot myndigheter og nemnder i flere regioner. Vi fikk redusert gaupekvoten noe i region 6 både i 2010 og 2011 etter påklaging av vedtak. Vinteren 2011 påklagde vi at det ble åpnet for Norges første lisensjakt på ulv i Hedmark. Vi mente at jakt når bestandsmålet på tre ynglinger akkurat var nådd ville kunne føre bestanden under målet igjen. Tre dyr ble skutt. Vi påklagde også den alt for høye lisenskvoten for bjørn som ble vedtatt i august 2011, uten at den ble etterkommet.

Vi har ellers holdt en høy medieprofil på rovdyraker. Vi har også deltatt i en del nemndsmøter med våre folk på regionalt nivå og gitt innspill på arbeidet der. Vi deltok på begge todagersmøtene i Kontaktutvalget for rovviltsaker. Vi deltok med seks personer fra rovdyrutvalget på det årlige rovdryrmøtet på Hamar i oktober, der utvalgslederen også deltok i paneldebatten.

Flere steder melder våre lokale tillitsvalgte at det kan oppleves som krevende å fronte Naturvernforbundets rovdryrsyn lokalt, på grunn av temperaturen i rovdryrdebatten.

I forbindelse med rovdryrforliket i 2011 hadde vi en rekke møter med Stortingspolitikere og regjering, der våre krav og rovdryrheftet ble presentert. Vi utvidet vår kapasitet med en stilling i 20 prosent for å kunne bidra så tungt som mulig inn mot rovdryrforliket. Vi har med denne innsatsen fått en rekke redaksjonelle oppslag og leserinnlegg om rovdryr i 2011, siden dette ble definert som en prioritert satsing. Våre innspill ble godt kjent men dessverre ble anbefalingene ikke fulgt opp politisk.

Fjellrevarbeidet har blitt ivaretatt av fjellrevutvalget i 2011. Vi har vært med i et kontaktmøte vedrørende revidering av handlingsplanen og i møter knyttet til fjellrevprosjektet på Varangerhalvøya. Det er også lagt ned et større frivillig fjellrevarbeid i Sør-Trøndelag. Nettsiden fjellrev.no har blitt jevnlig oppdatert.

² <http://naturvernforbundet.no/getfile.php/Dokumenter/Kurshefter%20og%20verkt%C3%B8y/Rovdyrhefte%20StortingetSiste.pdf>

Eksempler på brev og høringer

Tittel	Mottaker	Dato
Klage på fastsettelse av kvote på jakt på gaupe i Troms og Finnmark	MD via rovviltnemnd	januar 2011
Høring på revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6	Rovviltnemnd 6	februar 2011
Rovdyrhefte og kravpunkter til bruk mot Stortinget ifbm arbeid med rovdyrforliket.	Politikere og våre engasjerte tillitsvalgte	Desember 2010 – benyttet 2011
Klage på for høye lisenskvote på ulv	MD via rovviltnemnd	17. januar 2011
Klage på for høye lisenskvote på bjørn	MD via rovviltnemnd	August 2011
Klage på kvote for gaupejakt i region 6	MD via rovviltnemnd	desember 2011

Eksempler på verv og deltagelse i utvalg og grupper

- Medlem i kontaktutvalget for Rovvilt. Vi har også deltatt med foredrag og sittet i flere paneldebatter, blant annet på Høyres stortingsseminar om rovdyr i mars og på den store rovdyrkonferansen på Hamar i oktober.
- Vi har hatt en rekke møter med politikere på Stortinget ifbm arbeidet med nytt rovdyrforlik.

Skog

Skogsaken er høyt prioritert hos flere av våre mest aktive fylkes- og lokallag. Vårt i særklasse største fylkeslag, Oslo og Akershus, har arbeid med Marka og med skog som sitt viktigste arbeidsfelt. Oppfølging av Markaloven, arbeid for å stanse hogst i verdifulle skogsområder, men også opplevelsesturer i eventyrskogene er blant de viktigste arbeidsområdene fylkeslaget har her. Mange av lokallagene i Oslo og Akershus er aktive med skogspørsmål – og også en rekke av de øvrige fylkeslagene.

Naturvernforbundet har over lengre tid kartlagt hogster som er i strid med gjeldende standarder, og satte fokus på 26 av disse i Viken Skog sine områder gjennom presseoppslag sommeren 2011. Mye av dette arbeidet ble utført gjennom Naturvernforbundets skogutvalg. Samtidig ba vi Veritas om å trekke tilbake sertifikatet til Viken Skog og fulgte dette opp med møter og brev til alle ledd i PEFC-sertifiseringskjeden. Senere har også hogster i strid med standardene blitt avslørt hos andre skogaktører, både av Naturvernforbundet og av næringen selv. Vi har hatt to møter med Det Norske Veritas om Viken-Skog-saken. Naturvernforbundet har også meldt inn Gampedal som brudd på FSC-standard og fulgt prosessen gjennom møter, brev og befaring. Nasjonal FSC-arbeidsgruppe har ikke vært operativt eller arbeidende i 2011. Vi har deltatt på ett FSC-seminar, en dagsbefaring med FSCs direktør og på en befaring etter en kritikkverdig FSC-hogst i Gampedal.

I forbindelse med Landbruksmeldingen sendte vi et brev til LMD med krav om meldeplikt.

Naturvernforbundet deltok også aktivt i avisdebatten rundt skogbruk og skogvern i 2011, blant annet om støtte til bygging av nye skogsbilveier, sertifisering og INON-områder miljøsertifiseringen bidrag til flere større redaksjonelle saker.

Vi har deltatt med foredrag i flere ulike sammenhenger og holdt totimers gjesteforelesning på UMB om skogøkologi, skogvern og skogsertifisering.

Vi har hatt to dagsmøter med ledelsen for prosjekt kystskogbruk for å ha en åpen faglig og politisk dialog omkring de store miljøutfordringene vi mener dette prosjektet frambringer.

Eksempler på verv og deltagelse i utvalg og grupper

- Medlem i kontaktutvalget for Kystskogbruket, Nordland
- Kommunale flerbruksutvalg for Oslo kommuneskoger

- Fast plass i det nyopprettede Markarådet
- Nasjonal FSC-arbeidsgruppe, som kun har hatt ett møte i 2011

Vassdrag og ulike kraftutbygginger

Svært mange av fylkeslagene i Naturvernforbundet opplever et stort press for økt kraftutbygging i sine fylker. Dette gjelder både vannkraftutbygginger, og kanskje særlig planer om såkalt småkraft, og planer om vindkraftutbygginger. Mange fylkeslag bruker dermed mye tid og ressurser på å følge med på disse sakene, og på å levere høringer og andre innspill i saksbehandlingen. Særlig gjelder dette fylkene langs kysten, hvor så godt som samtlige fylkeslag har jobbet med utbyggingsspørsmål i 2011, men også i flere innlandsfylker har kraftutbyggingssaker vært aktuelle.

I februar 2011 arrangerte Naturvernforbundet et meget vellykket småkraftseminar med over 60 deltakere. Småkraft har vært et tema som har opptatt en del i organisasjonen og vi har hatt flere møter både med Miljøverndepartementet og Olje- og Energidepartementet om det store utbyggingspresset. Vi har også holdt innlegg på flere konferanser om temaet og påpekt behovet for å få bedre kontroll med småkraftutbyggingen for å ivareta natur- og frilufsverdier. Fylkesvise planer har så langt vært rene utbyggingsplaner og oppfyller ikke intensjonene med slike planer.

Gjennom SRN (Samarbeidsrådet for naturvernsaker), og i samarbeid med SABIMA og FRIFO, har vi fra mars 2011 fått ansatt en felles vannkraftkoordinator. Hun skal bidra særlig inn mot arbeidet med de regionale forvaltningsregimene relatert til EUs vanddirektiv, drive nettverksbygging, koordinere vannarbeidet og bistå med kunnskapsformidling og -oppbygging samt delta i den nasjonale referansegruppa for vanddirektivarbeid.

Vinteren 2011 innklaget vi, sammen med de andre SRN-organisasjonene samt FRIFO, SABIMA, Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) og Norske Lakseelver, norske myndigheter for ESA. Innen 2022 skal mer enn 340 gamle kraftverkkonsesjoner revideres. Myndighetene mener disse skal revideres uavhengig av miljøkrav som det nye vanddirektivet setter. Vi mener revisjonene må samordnes med vanddirektivets miljøkrav og følge vannforvaltningsplanenes seks-års rullering av miljøkrav og overvåking. Det forventes at ESA kommer med et svar innen et års tid.

Vassdragsvernrådet har hatt tre møter i 2011 der det også har vært eksterne innledere, og rådet hadde også en presentasjon på landsmøtet. Vassdragsvernrådet har engasjert seg i flere utbyggingsaker, og rådets leder har holdt innledninger på folkemøter i Jostedal, på Otta, på Tolga og i Tromsø. Det har vært et nært samarbeid med de lokale vernegruppene og berørte fylkeslag.

Naturvernforbundet bidro sammen med de andre medlemmene i Redd Elvene (Padleforbundet, Natur og Ungdom DNT og DNT Ung) på en stor og vellykket Redd Elvene-markering under Ekstremsportsveko på Voss i juli 2011. Utgangspunktet var diskusjonen i kommunen om å få opphevet vernet av Raundalselva. Vi arrangerte politisk debattmøte, hadde ulike markeringer og en bredt profilering for å redde vernet vassdragsnatur mot utbygging,

Vi har også engasjert oss mot utbyggingen av Tolgafallene i Hedmark, blant annet gjennom et åpent møte høsten 2011. Videre har vi hatt dialogmøte med MD om vannkraftutbygging i Oppland, hvor fylkeslaget har vært helt sentrale.

I forbindelse med 30 års jubileet for de store aksjonene i kampen mot utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget i januar arrangerte vi et stort seminar i Oslo tidlig på året, samt hadde en tur med lokalmedia til Stilla, der aksjonene foregikk.

Eksempler på brev og høringer

Vi har i 2011 avgitt høringssvar, innspill og uttalelser samt deltatt på møter og befaringer i en rekke vind- og vannkraftsaker. I fylkene Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag samt Nordland har vi følgende oversikt:

- Vindkraft: Vi har avgitt 8 høringsuttalelser, gitt en generell uttalelse samt påklaget ett konsesjonsvedtak.

- Vannkraft: Avgitt 19 høringsuttalelser samt en høringsuttalelse samt tilleggsinnspill på 10 småkraftverk i Sjøfjorden, påklagd fire konsesjonsvedtak og gitt innspill på tre vilkårsrevisjoner.
- Vi har klagd på 1 vindkraftkonsesjon og 4 vannkraftkonsesjoner som er gitt i perioden.

Eksempler på verv og deltagelse i utvalg og grupper

- Rogaland Fylkeskommunes utvalg for utarbeiding av regionplan for utbygging av småkraftverk.
- Vassregion Sogn og Fjordane. Medlem gruppe for indre Sogn
- Referansegruppe for fylkesdelplan om Småkraft i Hordaland fylke, Oddvar Skre
- Regional referansegruppe for vassregion Sogn og Fjordane
- Samarbeidsutvalget for Kjølén Vindpark
- Redd Elvene (NNV, NU, DNT, DNT Ung og Padleforbundet)
- SRN (samarbeidsrådet for naturvernsaker sammen med WWF, NJFF og DNT)

Den naturlige skolesekken

Flere fylkeslag har i skoleårene 2010-2011 og 2011-2012 fått midler til ulike skoleaktiviteter. Deler av dette arbeidet gjøres gjennom Naturvernforbundets koordinator, og tilsagn fra «Den naturlige skolesekken», og noen Fylkeslag har i 2011 fått hjelp med å søke på selvstendig grunnlag. Vi har hatt en oppfølging av alle Fylkeslagene som har fått skolesekk-prosjekter, men mesteparten av det praktiske arbeidet har Fylkeslagene gjennomført selv. Vi har holdt et faglig innledningsforedrag på nasjonalt møte i regi av Naturfagsenteret.

Naturglede

Svært mange fylkes- og lokallag gjennomfører hvert år åpne arrangementer, turer og samlinger hvor formålet er å spre glede og inspirasjon gjennom gode naturopplevelser. For mange er dette en helt sentral del av engasjementet for natur- og miljøvern, og dette er også en veldig god måte å nå bredere ut med engasjementet vårt og mobilisere flere til å bli med på arbeidet for natur og miljø. Samtidig kan slike arrangementer være en god formidlingskanal for å synliggjøre hvilke verdier vi i mange tilfeller kjemper for. Vi vil her trekke fram et par gode eksempler på slike arrangementer som har funnet sted i regi av fylkeslag og/eller lokallag i 2011:

Østfold: Din nabo er en drage

8. mai 2011 møtte over 800 barn, foreldre besteforeldre opp ved Smertudammen. Her kunne man kikke på ulike amfibier og reptiler på nært hold, og virkelig se hvor stort naturmangfold som lever like i ens eget nabolag. Mer informasjon ligger på fylkeslagets nettsider³.

Oslo/Akershus: Sidesprang og Månedens tur

Sidesprang og Månedens Tur er to ulike konsept hvor fylkeslaget i Oslo og Akershus søker å formidle engasjement og kunnskap om verdifull natur ute i naturen. Gjennom Sidesprang tilbys turgåerne vi treffer i Marka en litt annerledes hjemtur, ved at de som blir med blir geleidet langs merket sti gjennom eventyrskog fram til bålkos og kaffe – og informasjon om hvilke naturverdier som finnes i området og truslene mot disse.

Månedens tur ble introdusert høsten 2011 og er rettet direkte mot fylkeslagets medlemmer, og målet er både aktivisering av medlemmene samtidig som det formidles informasjon og kunnskap om verdifulle naturområder.

Kulturlandskap

Flere lokallag og fylkeslag prioriterer arbeid med ivaretagelse av kulturlandskap. Mange steder består arbeidet i konkrete aktiviteter som ulikt skjøtselarbeid, det kan være slåttekurs eller

³ <http://naturvernforbundet.no/ostfold/nyheter/din-nabo-er-en-drage-smertudammen-article24506-1391.html>

opplevelsesturer, eller det kan være dugnader av ulik art. Arbeidsfeltet er ikke et prioritert område i det sentrale sekretariatet.

Fylkeslaget i Buskerud har drevet slåttekurs på Ryghsætra i 18 år, og kurset ble i 2011 avholdt midt i juli med 26 deltagere. I tillegg kom enkelte gjester fra fylkeslagets kontakter i Estland, Latvia, Spana og Romania, samt ca 50 besøkende på den åpne delen av arrangementet. Også andre fylkes- og lokallag driver eller planlegger slåttarbeid, eksempler er Vestfold og Lillehammer. Fylkeslaget i Oslo og Akershus er engasjert i kulturlandskapsspørsmål flere steder, og i Rogaland har arbeidet med å ta vare på kulturlandskapet på Store Marøy utenfor Stavanger fortsatt i 2011.

I tillegg er det flere lokal- og fylkeslag som også jobber med bevaring av kulturlandskap gjennom høringsprosesser, befaringer, deltagelse i offentlige utvalg lokalt, med mer.

Fiskeri og oppdrett

Naturvernforbundet har arbeidet mye med å få norske myndigheter til å reforhandle et sentralt punkt som liberaliserer utkastkravene i betydelig grad. Punktet ble vedtatt gjennom den norsk-russiske fiskeriavtalen som ble inngått i oktober 2011. Vi hadde flere større medieoppslag om saken, blant annet VG og NRK, med krav om totalforbud mot utkast slik regelen er for andre fiskeriområder i norske farvann.

Barentshavkontoret har jobbet med å gi faglige råd til Norgesgruppens innkjøp av sjømat. I tillegg har fiskeriarbeidet dekket ulovlig fiske, med blant annet anmeldelse av Aker-tråleren Hekktind og flere andre fartøy for ulovlig dumping av fisk. Resultatet av dette har vært at politiet grep inn og det ble iverksatt straffetiltak mot rederiene.

På oppdrettssiden ble en omfattende prosess endelig konkludert i april, der Naturvernforbundet og Forum for utvikling og miljø hadde innklaget Cermaq til kontaktpunktet for OECD sine retningslinjer for flernasjonale selskap. Cermaq er norsk og et av verdens største oppdrettsselskap, med omfattende virksomhet i Canada og Chile. Det var kritikkverdige forhold innen miljø, arbeids- og urfolksrettigheter i den utenlandske virksomheten selskapet ble innklaget for. Forhandlingene gjennom kontaktpunktet ble brakt til ende med en felleserklæring i juni. Der vedgår Cermaq å ha tatt utilstrekkelig hensyn til bærekraftsprinsipper i sin virksomhet i Chile, og oppjusterer i betydelig grad sine ambisjoner på alle områdene som de var innklaget for.

Vi har bidratt med foredrag og innspill til Teknologirådets vurderinger av lukkede oppdrettsanlegg. Vi har også satt fokus på fôrproblematikken i oppdrettsnæringen. Det går med store mengder villfisk til lakseoppdrettet, et problem som blir stadig større. Vi har særlig lagt vekt på et omfattende mediearbeid i forbindelse med oppdrettsnæringas totale økologiske avtrykk, som omfatter fôr, lus, rømming, forurensing etc.

Eksempler på deltagelse i prosesser, utvalg og aktiviteter. Verv, konferanser, utredninger, møter, befaringer etc

- Deltakelse i Rådet for anadrom laksefisk (DN). Årlige todagersmøter
- Deltar i uformelt NGO-samarbeid om villaks med NJFF, FRIFO, WWF, Norske Lakseelver, Norges Skogeierforbund, Bondelaget, Greenpeace og Bellona. Flere halvdagsmøter årlig.
- En rekke møter med og rådgivning for Norgesgruppen om deres innkjøpsstrategi for sjømat
- Deltatt på Fiskarlagets konferanse om kysttorsk i Oslo, Hummerfestivalen i Risør, Langesundskonferansen/Langesund fiskefestival (tema kysttorsk) og Kragerø havnefestival (bryggeakvarium for barna 2010 og 2011, mange hundre deltakere)
- Deltatt aktivt i prosessen med å få i stand lokalt baserte marine rekrutteringsområder for torsk og hummer, sammen med Fiskeridirektoratet, havforskningsinstituttet, en rekke kommuner og lokallag.
- Deltatt på stort åpent møte arrangert av MD og FKD i Oslo om miljøutfordringene innenfor oppdrett. Der overlevert skriftlig innspill til ministrene.

Eksempler på egne åpne arrangement, aktiviteter, møter, konferanser, turer, etc

- Engasjert deler av vårt internasjonale NGO-nettverk for å bistå norske myndigheter i konkrete svartfiskesaker.

Eksempler på annet utadrettet arbeid

- Tatt initiativ til vellykket kystkommuneoppbrot for å få beholde kapasiteten for Indre Kystvakt til oljevern og fiskerioppsyn.

Norges rolle i det internasjonale arbeidet for naturmangfold

Den norske delegasjonen i Nagoya hadde offensive posisjoner og var en svært aktiv bidragsyter under toppmøtet. Innsatsen også fra mange andre hold bidro nok også til at naturtoppmøtet i Japan høsten 2010 fikk et godt resultat: Landene, inkludert Norge har forpliktet seg til en ambisiøs strategisk plan med 20 viktige punkter. Naturvernforbundet fortsatte i 2011 arbeidet for å sikre at punktene i denne planen integreres i norsk naturforvaltning og vi skal jevnlig minne politikerne på sine internasjonale forpliktelser. Mange av Naturvernforbundets kampsaker vil få økt tyngde av Nagoya-avtalen.

Sammen med Regnskogfondet og Utviklingsfondet skrev vi rapporten Naturmangfold 2020, med 131 anbefalinger av tiltak som kan innføres for å nå målene i strategisk plan. Den ble trykket i 290 eksemplarer. Rapporten ble presentert på seminaret Norge, naturen og pengene 15. november 2011, sammen med flere andre foredrag om aktuelle tema knyttet til problemstillingen. Seminaret hadde 90 deltakere. Rapporten ble delt ut på seminaret, og har i etterkant blitt distribuert til alle relevante departementer og andre faginstanser, egen og andre miljøorganisasjoner samt presse.

Naturvernforbundet har også deltatt i arbeid i Friends of the Earth Europe (FoEE). Vi har hatt representanter i kampanjeutvalget for biologisk mangfold og i styringsgruppen for prosjektet Nature's keepers, som er tett knyttet til grasrotarbeid med implementeringen av strategisk plan i europeiske land. Vi har også bidratt til et felles policy-notat for FoEE for biologisk mangfold.

Miljøgifter og forurensing

Vinteren 2011 var det igjen et nytt og ikke ubetydelig oljeutslipp i Oslofjorden da containerskipet Godafoss grunnstøtte i Hvalerskjærgården. Etter få dager hadde større oljeflak drevet tvers gjennom Hvaler nasjonalpark, til Oslofjordens vestsida, med til dels omfattende påslag i flere av de samme naturområdene som ble rammet under Full City-forliset sommeren 2009. Naturvernforbundet fulgte også denne gangen nøye med og rapporterte offentlig når og hvor oljepåslag forekom. Isforholdene og vintervær viste klare begrensninger for effektiviteten av beredskapen.

I mars 2011 anmeldte Naturvernforbundet Oslo kommune etter en massiv klorforurensing i Akerselva. All fisk, kreps og svært mye av bunndyrsfaunaen ble utryddet. Det vil trolig ta flere tiår og svært mange millioner kroner før økosystemet i den etter hver fiskerike og levende elven er tilfredsstillende restaurert. Både vi, Fylkesmannen og miljøvernministeren var meget krass i kritikken av Oslo kommune og setter store spørsmål ved miljø sikkerheten når en slik tragedie kunne skje ved et nybygd og hypermoderne vannverk. Naturvernforbundet anmeldte forurensingen til politiet, men etterforskningen ble ikke konkludert i 2011.

Vi har også arbeidet tungt med PFOS-saker, særlig inn mot Avinors brannøvelsesområder. Her er det avdekket store forurensinger og vi har bidratt til å løfte dette fram gjennom mediaoppslag og dialogmøter med Avinor.

Vi har klagt Statoil inn for klagenemnda for miljøinformasjon siden de ikke har gitt oss tilfredsstillende informasjon ang miljøforespørsler på avfall som sendes til Danmark for destruering. Saken er enda ikke avgjort.

I Trondheim har vi arbeidet for å få fortgang i sedimentopprydningen i havna. Dette er avhengig av økte midler over statsbudsjettet, noe vi har hatt fokus på i forbindelse med statsbudsjettarbeidet.

Vi har hatt et nært samarbeid med mange lokallag i forurensingssaker og samspillet mellom lokalkjennskap, kunnskap og engasjement er avgjørende for å løfte fram viktige saker.

Gruver

Norge kan stå foran en ny gigantisk satsing på gruvevirksomhet, men det er fullt mulig å ha gruvevirksomhet i Norge uten å dumpe store mengder avfall i norske fjorder som kan ødelegge mye av livet på fjordbunnen slik flere aktører planlegger. Både i Sogn og Fjordane og flere steder i Finnmark er det planer om utvinning av mineraler og dumping av avfall i fjorden. Det er dessverre slik at holdningen «ute av syne ute av sinn» går utover noen av våre viktigste økosystemer. Det utrolig viktig at vi stokker beina rett og gjør dette på en miljøforsvarlig måte. Naturvernforbundet lokalt, på fylkesnivå og sentralt har arbeidet med politiske innspill, media og befaringer for å belyse sakene i Førdefjorden, Bøkfjorden og Repparfjorden.

Arbeid i Forum for Natur og Friluftsliv – FNF

Mange av Naturvernforbundets fylkeslag legger ned vesentlige ressurser i samarbeidsnettverket Forum for Natur og Friluftsliv – FNF. I mange av disse fylkene har Naturvernforbundet valgt å sende felles innspill og høringsuttalelser sammen med de andre organisasjonene i FNF-samarbeidet, noe som gir større bredde bak de synspunktene som fremmes men som også kan bidra til at Naturvernforbundet kan miste noe synlighet i disse sakene.

Ved årsskiftet har Naturvernforbundet arbeidsgiveransvar for FNF-koordinatoren i fire fylker.

4) Internasjonalt arbeid

Naturvernforbundet startet i 2010 arbeidet med å utvikle en strategi for det internasjonale arbeidet for perioden 2011-2020, som ble avsluttet med et vedtak i Landsstyret i februar 2011. En viktig del av den internasjonale strategien er å integrere det internasjonale arbeidet tettere med organisasjonens arbeid i Norge.

I 2011 har Naturvernforbundet videreført det internasjonale arbeidet i tråd med den vedtatte strategien. Vi hadde våren 2011 en organisasjonsgjennomgang utført av Norad, der Norad først og fremst så på våre rutiner for å styre og forvalte prosjekter ute. Vi er fornøyd med resultatet av gjennomgangen, som la grunnlaget for at vi høsten 2011 kunne søke om en 5-årig samarbeidsavtale for perioden 2012-2016⁴.

I tråd med strategien har vi i 2011 også styrket vårt miljøarbeid i Arktis. En viktig del av dette arbeidet har vært å styrke våre russiske samarbeidspartners kompetanse på miljøspørsmål i Arktis. Vi har etablert kontakter og nettverk med miljø- og urfolksorganisasjoner i Arktis, og gjennomførte våren 2011 en konferanse i Tromsø med bred deltakelse fra organisasjoner i Arktis sammen med nettverket Arctic Alliance. Møtet hadde deltagere fra miljø- og urfolksorganisasjoner fra USA, Canada, og Russland og kombinerte Arctic Alliance sitt nettverk med Naturvernforbundets kontakter fra 20 års arbeid i Russland.

Vi har fulgt arbeid i Arktisk Råd tett, og også tatt initiativ for at Friends of the Earth Europe skal engasjere seg sterkere i arktiske miljøspørsmål. Vi har deltatt på en rekke møter i Arktisk Råds arbeidsgrupper og på andre seminarer og konferanser om Arktis. I november arrangerte Naturvernforbundet et seminar i Kirkenes i forbindelse med Naturvernforbundet i Sør-Varanger sitt 60-årsjubileum. Seminaret hadde «Oljevirkosomhet – Redningen eller slutten for nord?». Det var innledere fra Miljøverndepartementet, Norsk Polarinstutt, Oljeindustriens landsforening (OLF) og fra urfolk fra både Norge og Russland, gjennom Norske Samers Riksforbund (NSR) og RAIPON). I tillegg var det innledninger fra Naturvernforbundet, Kola Environmental Center og organisasjonen for kystfiskerne og havbruk i Murmansk.

I 2011 har vi begynt arbeid med å omarbeide og oppgradere undervisningsmaterialet for skoleprosjektet SPARE, og dermed gjøre det lettere å bruke for skoler i ulike land, også i våre prosjektland i Afrika. Denne prosessen avsluttes i 2012.

⁴ Norads rapport kan finnes på <http://www.norad.no/no/resultater/publikasjoner/norads-rapportserie/publikasjon?key=388102>

Naturvernforbundet har gjennomført prosjekter om energi og klima i 20 land i Øst og Sør i 2011, og våre partnere blir stadig sterkere aktører nasjonalt i dette arbeidet. I de landene det er politisk rom for det deltar våre partnere i sentrale prosesser og i utvikling av politikk på nasjonalt nivå.

Av nye prosesser som ble startet i 2011 kan vi nevne arbeid for å redusere avskoging og karbonutslipp fra ineffektiv trekullproduksjon i Togo og Mosambik. I Togo samarbeider vår partner JVE med fagforeningen for trekullprodusenter, og sammen har de startet et påvirkningsarbeid for omlegging til mer effektiv produksjon av trekull. I Mosambik har Naturvernforbundet bidratt til at det nasjonale samarbeidsforumet for bærekraftig energiutvikling FEDESMO er etablert, der mer en 100 aktører fra det sivile samfunn, myndigheter og forskningsmiljøer deltar. Flere demonstrasjonsprosesser for å vise bærekraftig trekullbruk er etablert både i Togo og Mosambik, og disse får stor oppmerksomhet.

På vårparten ble det foreslått å sende brukt kjernebrensel fra norske atomreaktorer til Frankrike for gjenvinning. Naturvernforbundet kritiserte forslaget, og også Naturvernforbundets russiske partnerorganisasjoner protesterte. I et brev som ble sent til norske myndigheter skriver de russiske organisasjonene at norske myndigheter må ta ansvar for sitt eget brukte brensel. Gjenvinning av brukt brensel øker mengden av avfall som må håndteres sammenliknet med lagring av brenselet.

Naturvernforbundet har gjennom flere år støttet våre partnerorganisasjoners arbeid med lokalsamfunn, demonstrasjonsprosjekter og i økende grad arbeid med nasjonale strategier og prioriteringer. Dette begynner nå å gi gode og synlige resultater. Endringer er synlige i flere lokalsamfunn (flertallet bruker forbedrede ovner, trekullprodusenter har tatt i bruk forbedrede teknikker etc.). Samtidig gjør dette praktiske arbeidet organisasjonene mer kompetente og synlige i arbeidet på nasjonalt nivå. Organisasjonene opplever i økende grad at deres erfaringer og synspunkter er etterspurt. Noen av de viktigste av disse prosessene har vært:

- Forberedelser for Togos første energistrategi
- Skape aksept for en ny og mer miljøvennlig energistrategi i Ukraina
- Første bioenergistrategi i Mosambik
- Første strategi for energieffektivisering i Tadsjikistan, Kirgisistan, Hviterussland
- Plan for dekommisjonering av gamle atomreaktorer i Russland
- Handlingsplan for miljøundervisning i Georgia

5) Naturvernforbundet i på nett og i media

Naturvernforbundet.no

Fra 2010 til 2011 økte antallet besøkende på naturvernforbundet.no med 41,8 prosent. Antall unike besøkende som var innom naturvernforbundets nettsted i løpet av året var 139 403. Det betyr altså at vi gjennom nettsiden alene greide å kommunisere ut til nærmere 140 000 mennesker.

Det var på innhold som statiske fagartikler, enkelte populære nyhetsartikler og ikke minst lokalt innhold at økningen var størst. Et av målene er å få flere inn på bli medlem-siden enn tidligere – noe vi heller ikke i 2011 har greid å nå.

58 prosent av de besøkende var på nettstedet vårt for første gang. Vi må altså regne med at nesten 2 av 3 brukere på våre sider ikke kjenner oss noe særlig fra før. Siden en av de viktigste målgruppene for nettstedet

Topp 10 – våre best besøkte sider i 2011		
Side	besøk 2011	besøk 2010
1. Forsiden	82 405	103 273
2. Kontakt oss	16 257	13 663
3. Søk	15 252	17 712
4. Oslo og Akershus	11 296	Ikke tilgj.
5. Naturvern (fagside)	9 903	12 376
6. Om Naturvernforbundet	9 878	11 001
7. Lær deg å kjenne igjen vårfuglene!	8 553	3 130
8. Klima (fagside)	8 290	9 332
9. Lokallag	7 673	3 281
10. Hordaland	7 507	Ikke tilgj.

er potensielle nye medlemmer, er dette en indikasjon på at vi treffer riktig målgruppe.

Stadig flere besøkende kommer til vårt nettsted via søk på for eksempel Google, eller sosiale medier som Facebook og Twitter. Stadig færre kommer direkte til vår nettside.

Ca halvparten av alle besøkende kom via Google. Det er en økning på trafikk fra Google på drøye 40 prosent fra året før. Det ser ut til at mye av trafikkøkningen i fjor kom fra googlesøk. Grunnene til dette kan være mange, men mer målrettet arbeid med søkemotoroptimalisering kan være en viktig årsak. Det er uansett en pekepinn på at vi tjener på å tilrettelegge innholdet vårt.

Mer 20 prosent av besøkene kom via Facebook, noe som er nesten dobbelt så mye som året før. Dette er et tall som ventes å fortsette å øke etter hvert som Facebook tar over stadig flere funksjoner på nettet, og et tydelig tegn på at vi trenger å ha en bevisst Facebookstrategi for å holde trafikk tallene oppe.

Alle fylkene på nett

Innen juni 2011 hadde samtlige fylkeslag fått tilgang til og opplæring i publiseringsystem, samt bistand til å sette opp egne nettsider. Dermed nådde vi målet med å gi alle våre fylkeslag mulighet til å kommunisere via nett med medlemmer og interessenter i sin region.

Alle våre lokallag landet over har også fått tilbud om å utvikle egne nettsider, et tilbud stadig flere av lokallagene benytter seg av.

Sosiale medier

Naturvernforbundet hadde rundt 1700 følgere på Facebook ved utgangen av 2011. Gjennom året har totalt 780 nye personer likt siden vår. Til sammen ble innlegg enten vi eller andre har postet på Naturvernforbundets Facebook-side vist over 250 000 ganger i løpet av 2011.

Et av målene med siden er å gi medlemmene våre en arena for å ta kontakt med både sentralledet og hverandre. I løpet av året har vi fått 1 215 tilbakemeldinger på innleggene våre, og det ble postet i snitt litt under 7 innlegg av andre brukere på vår vegg.

På Twitter hadde vi ca 2600 følgere ved årsskiftet 2011- 2012. Fra Naturvernforbundets konto la vi ut i gjennomsnitt en twittermelding i uka.

Fordi enkeltpersoner ofte har mer troverdighet enn organisasjoner på Twitter, er leder Lars Haltbrekkens konto et svært viktig substitutt for å spre informasjon om våre saker og meninger. Han hadde over 3 000 følgere ved utgangen av 2011, la ut betydelig flere meldinger enn Naturvernforbundets konto, og samhandlet i mye større grad med andre viktige meningsbærere i det sosiale mediet.

Naturvernforbundet i media – rene tall

I perioden 1.1.2011 til 31.12.2011 var Naturvernforbundet nevnt i totalt 5 914 artikler (totalsum minus våre egne treff på naturvernforbundet.no – 98 artikler) i norske medier.

Det vil si at vi var nevnt i 493 artikler i måneden – i gjennomsnitt over 16 artikler hver dag. I disse tallene har vi dessuten bare registrert trykte medier og nettmedier. Det betyr at våre oppslag i etermedia kommer i tillegg.

Når det gjelder antall potensielle lesere, altså spredning, varierer disse tallene veldig fra uke til uke, men viser at vi potensielt når ca 7,8 millioner lesere i uka – eller mer eksakt, artikler der vi er nevnt leses potensielt 7,8 millioner ganger i uka.

Størst i distriktene

Et overveldende flertall av sakene der vi er på banen er i lokalmedia. Hele 66 prosent av artiklene Naturvernforbundet har vært nevnt i, har vært i lokalmediene. 19 prosent har vært i riksmidier, mens 10 prosent har vært i regionale medier. 2 prosent fra magasiner og tidsskrifter, og 2 prosent fra fagpressen.

Ser vi på hvilke fylker vi har mest pressdekning i, er det også tydelig at vi Naturvernforbundet gjør seg synlig med aktivt mediearbeid langt utenfor sentrale østlandsstrøk.

Nordland, Akershus, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hordaland er nemlig de fem fylkene vi er mest synlig i mediene.

De fleste av talspersonene våre finner vi også i fylkes- og lokallagene rundt om i landet. Teller vi opp talspersoner fra sentralledet (det vil si sekretariat og valgt ledelse), ser vi at de er nevnt for bare drøye 30 prosent av presseklippene. Selv om tallene ikke garanterer at resten av sakene kommer fra fylkes- og lokallag, gir det en god indikasjon på at det i stor grad er medlemmene og de tillitsvalgte som slipper til når Naturvernforbundet er i media.

Bredt utvalg av saker

Ser vi på fordeling av saker Naturvernforbundet er i media med, er det forholdsvis god spredning mellom flere temaer. De to største saksfeltene, klima og naturmangfold, ligger som vanlig i topp. De klassiske naturvernsakene har naturlig nok en høy prioritet for Naturvernforbundet. Siden det er enklere å komme gjennom i mediene med temaer som klima og energi enn med vern- og naturmangfold, anser vi det forholdsvis høye antallet naturvernsaker som et godt resultat. Her merker arealvern seg ut som det største temaet. Arealvern dekker her saker om nasjonalparker, naturreservat, elver/vassdrag og biologisk mangfold.

Fig. 1: Naturvernforbundets pressedecking fordelt på tema⁵ – 1.1.2011 – 31.12.2011

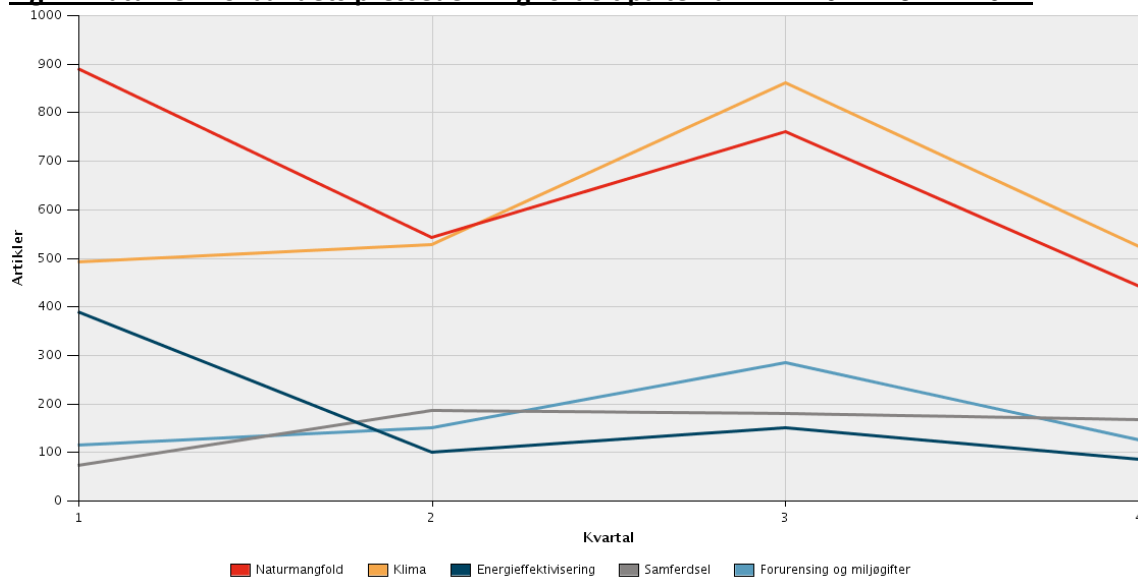
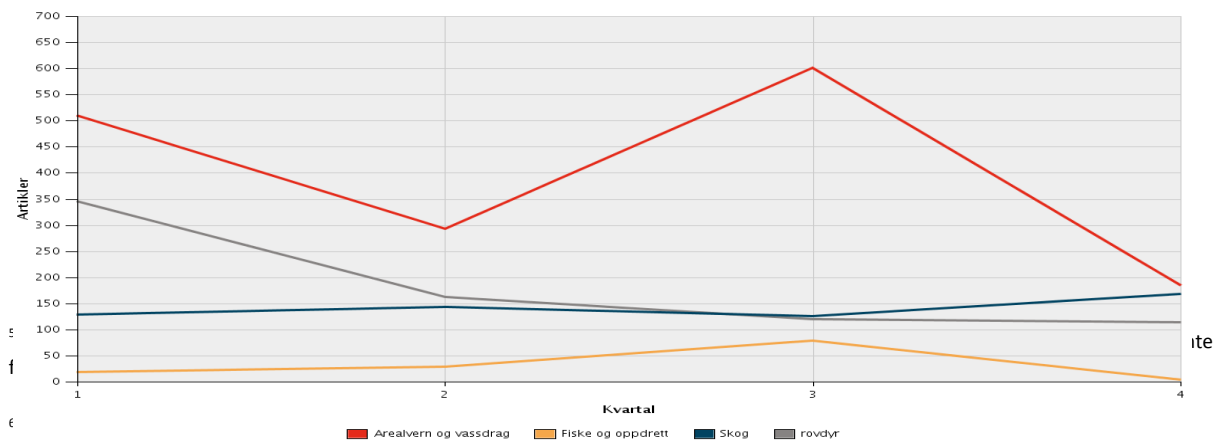

Fig 2: Kategorien naturmangfold fra fig. 1 brutt ned på enkelttemaer⁶ 1.1.2011 – 31-12-2011

interessante fordi vi har jobbet mye med dem.

Vedlegg 1: Styrende organer

Sentralstyret

Sentralstyret har i 2011 bestått av Lars Haltbrekken (leder), Tone Skau Jonassen (nestleder, til august) Ingeborg Gjærum (nestleder, fra august), Sunniva Pettersen Eidsvoll, Ingar Flatlandsmo, Per Flatberg og Eirin Haneberg (fra august). Varamedlemmer har vært Gunnar Reinholdtsen (fast fra januar til august), Kjell Fredrik Løvold, Elin Lerum Boasson og Ottar Michelsen. Ola Skaalvik Elvevold har møtt for Natur og Ungdom med fulle møterettigheter. De ansatte har vært representert med møte- tale- og forslagsrett ved Anders Haug Larsen og Elisabeth Sæther (til august), og Audun Randen Johnson og Aino Bogetvedt (fra august). I tillegg har Generalsekretær møtt. Sentralstyret har hatt 10 fysiske møter i 2011, fra og med september har sentralstyret i tillegg hatt uformelle telefonmøter annenhver uke.

Landsstyret

Følgende representanter sitter i landsstyret ved utgangen av 2011. Landsstyret har hatt fire møter i 2011, hvorav ett var i forkant av landsmøtet.

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Aust-Agder	Jorunn Årstøl Stålsett	
Buskerud	Roar Carlsen	Ulla Norgaarden
Finnmark	Vigdis Siri	Svein Lund
Hedmark	Hege Sjølie	Oddvar Olsen
Hordaland	Hege Torghatten	Espen Edvardsen
Møre og Romsdal	Øystein Solevåg	Gunn N. Morstøl
Nordland	Erling Solvang	Ellen Solmo
Nord-Trøndelag	Kjell M. Derås	Marita N. Gustad
Oppland	Bjørn Frøsaker	Heidi Kristoffersen
Oslo og Akershus	Bernt Bull	Kjersti Milvartsen
Rogaland	Marius Harlem	Anne Elisabeth Carlsen
Sogn og Fjordane	Jon Farestveit	Marit Vøien Nes
Sør-Trøndelag	Steinar Nygaard	Wilma Haagaas
Telemark	Tormod Svartdal	Sigrid Dahl
Troms	Ragnhild Sandøy	Tarjei Huse
Vest-Agder	Torbjørn Fredriksen	Lillian Eigeland Nilsen
Vestfold	Øyvind Johnson	
Østfold	Trine Strømme	Ragnar Johnsen
Natur og Ungdom	Ola Skaalvik Elvevold	Tage Erlend Tellnes
Natur og Ungdom	Ragnhild Gjærum	Mari Winsents
Miljøagentene	Heidi Neilson	
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Audun Randen Johnson	Aino Bogetvedt

Vedlegg 2: Verv og representasjon i perioden

Ekstern representasjon og medlemskap – representasjon per desember 2011.

Organisasjon	Type verv	Representant
Miljøagentene	Styremedlem	Organisasjonsrådgiver Signe Lindbråten
Grønn Hverdag	Rådsmedlem og medlem i valgkomite	Org.avdelingsleder Steinar Alsos
Regnskogfondet	Styremedlem	Generalsekretær Jan Thomas Odegard
Tømmerkampanjen	Kontaktperson	Infoleder Anne-Merethe Pedersen
Samarbeidsrådet for naturvernsaker SRN	Styremedlem og sekretariat	Generalsekretær Jan Thomas Odegard (styremedlem), fagleder Naturmangfold Arnodd Håpnnes (sekretær)
Styringsgruppa i Forum for natur og friluftsliv – FNF	Medlem	Org.avdelingsleder Steinar Alsos
Finsefondet	Styremedlem	Tidligere NNV-leder Erik Solheim
Jernbanealliansen	Styremedlem	Leder Lars Haltbrekken
Kollektivkampanjen	Styremedlem	Thomas Nygreen
ForUMs energi og klima gruppe	Medlem	Klimarådgiver Ola Skaalvik Elvevold
Referansegruppe for verdiskapning i verneområder under DN	Medlem	Landsstyreprerentant Kjell Derås. Vara: Fagleder naturmangfold Arnodd Håpnnes
Referansegruppa for prioriterte arter og utvalgte naturtyper (tidligere Rådgivende utvalg for trua arter)	Medlem	Sentralstyremedlem Ottar Michelsen Vara: Fagleder Arnodd Håpnnes
Kontaktutvalg for rovviltforvaltning	Medlem	Fagleder naturmangfold Arnodd Håpnnes Fagrådgiver Kjell F. Løvold
Samarbeidsrådet for anadrom laksefiske i DN	Rådsmedlem	Fagleder naturmangfold Arnodd Håpnnes
Bioteknologinemda	Medlem	Unni Berge
Utenriksdepartementets FAO-komité	Komitemedlem	Generalsekretær Jan Thomas Odegard
Forbrukerrådets styre	Styremedlem	Tone Skau Jonassen
Miljømerket Svanens styre	Styremedlem	Tone Skau Jonassen fram til 2011, deretter Kari Merete Andersen
SFTs konsultasjonsgruppe for sedimentopprydding	Medlem	Miljøgiftrådgiver Per-Erik Schultze
Foundation for Environmental Education (FEE)	Styremedlem og medlem av Blått Flagg-komiteen	Miljøgiftrådgiver Per-Erik Schulze

Organisasjon	Type verv	Representant
Cedren, senter for miljøvennlig utforming av fornybar energi	Medlem av referansegruppe	Mads Løkeland
Friends of the Earth Europas styre	Vararepresentant	Generalsekretær Jan Thomas Odegard (til mai 2011)
Norske klimastiftelse	Rådsmedlem	Lars Haltbrekken
Referansegruppa for Den Naturlige Skolesekken	Medlem	Per-Erik Schulze
Regjeringens Nordområdeutvalg	Utvalgsmedlem	Fiskerirådgiver Gunnar Album
KLIFs referansegruppe for bergverk og miljø	Gruppemedlem	Mads Løkeland
Miljøhuset G9 Styringsgruppe (uformelt styre)	Styremedlem	Generalsekretær Jan Thomas Odegard
G9 Husgruppe	Arbeidsgruppe	Økonomileder Eli Voksø
Friends of the Earth International	Medlem av Task Force for inntektsarbeid	Generalsekretær Jan Thomas Odegard
Forum for utvikling og miljø	Medlemskap	Generalsekretær Jan Thomas Odegard er kontaktperson
Nasjonal arbeidsgruppe for FSC	Medlemskap	Fagleder naturmangfold Arnodd Håpnæs er kontaktperson
Rammeavtaleorganisasjonene for informasjonsarbeid RORG	Medlemskap	Leder internasjonal avdeling Yngvild Lorentzen er kontaktperson
Bistandstorget	Medlemskap	Prosjektrådgiver John Lineikro er kontaktperson
Virke	Medlemskap	Administrasjonssjef Eli Voksø er kontaktperson
Fagpressen	Medlemskap	Redaktør Kristian Aas er kontaktperson
Studieforbundet Natur og miljø	Medlemskap	Medlemskap
Seas at Risk	Medlemskap	Medlemskap
Friends of the Earth Europe	Medlemskap	Generalsekretær Jan Thomas Odegard er kontaktperson
Friends of the Earth International	Medlemskap	Generalsekretær Jan Thomas Odegard er kontaktperson
Grid Arendal	Styremedlem	Avdelingsleder Yngvild Lorentzen

Vedlegg 3: Samarbeidspartnere

HOVEDSTØTTESPILLERE	
Miljøverndepartementet	Hovedbidragsyter gjennom grunnstøtten til miljøorganisasjoner, samt støtte til enkeltprosjekter som: Oljefri gjennom Fremtidens Byer, Miljøjussportal, Historiebok, Skog
Direktoratet for naturforvaltning	Prosjektstøtte til arbeid for rovdyr, fjellrev, lokal forvaltning av verneområder, vassdrag og.
Fagforbundet	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med klimatiltak i kommunene
NorgesGruppen	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med miljøvennlige produkter og løsninger, samt oppdragsgiver på utredninger om bærekraftig fisk- og sjømat
Statkraft	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med bærekraftig energiproduksjon
Jøtul	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med energieffektive oppvarmingsløsninger
BeSure/WaterCircles	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med miljøvennlige produkter og løsninger
Renas	Hovedstøttespiller og dialogpartner i vårt arbeid for å redusere avfall og miljøgifter på avveie
ENJO	Hovedstøttespiller og dialogpartner for å redusere miljøgifter på avveie
IKT-Norge	Støttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med energieffektive IKT-løsninger
Ruter	Støttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med gode kollektivtrafikk-løsninger
Elkjøp	Støttespiller og dialogpartner i vårt arbeid med miljøvennlige produkter og løsninger
NSB	Stipend til arbeidet for økt satsing på jernbane
Trondheim kommune	Partner i prosjektet Oljefri
EUs program for energieffektivisering	Prosjektstøtte til Top10/besteprodukter.no
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Asker kommune	Partner i prosjektet Oljefri og oppdragsgiver for rådgivningstjeneste i energieffektivisering
Oslo kommune	Partner i prosjektet Oljefri
Akershus fylkeskommune	Partner i prosjektet Oljefri
Universitetet i Oslo	Bidragsyter til prosjektet Den naturlige skolesekken

HOVEDSTØTTESPILLERE INTERNASJONALT	
Miljøverndepartementet	Bidragster til prosjekter i Russland i vårt arbeid for organisasjonsbygging og Arktis
Utenriksdepartementet	Hovedbidragster til prosjekter i Sentral-Asia, Russland, Hvite-Russland og Kaukasus
Norad	Hovedbidragster til prosjekter i Afrika og arbeidet for klima og skog
Fredskorpset	Hovedbidragster til internasjonalt sør-sør og nord-sør samarbeid